

Emmi Pikler Stichting Nederland

De ongekeerde mogelijkheden van een 0-jarige Het begeleiden van de competente baby

INLEIDING

Pikler® in Nederland

In 2003 werd het gedachtegoed van de Hongaarse kinderarts en pedagoog Emmi Pikler geïntroduceerd door de Pikler Stichting Nederland. De 'Pikler® Introductie cursus voor pedagogisch medewerkers en leidinggevendenden' heeft het levenswerk van Emmi Pikler als basis. Zij heeft in haar kindertehuis in Boedapest meer dan 50 jaar onderzoek gedaan naar de ontwikkeling en groei van baby's en peuters. De resultaten hiervan met name bewegingsontwikkeling zijn terug te vinden in het boek 'Lasst mir Zeit'¹.

Het onderzoek wordt nog steeds voortgezet in het Pikler Instituut.

Sinds 2009 is het tehuis omgezet in een kinderdagverblijf en er worden ouder-kind speelgroepen aangeboden.

De 'Pikler® Introductie cursus' wordt tot op heden met succes aangeboden en gevolgd door vele kinderopvangorganisaties in Nederland.

In een NCKO meting in 2011, bleek dat deze Pikler® training de meeste blijvende positieve resultaten boekte in vergelijking met andere trainingen.

Uit evaluaties van de training komt naar voren dat pedagogisch medewerkers duidelijk aan ouders en aan de GGD kunnen uitleggen waarom ze handelen zoals ze handelen, wat de meerwaarde van deze werkwijze is voor de ontwikkeling van de baby en dat er meer rust is op de groep.

In vele jaren ervaring waarin de lesstof steeds wordt aangepast aan de vraag en de behoeften van de pedagogisch medewerkers en leidinggevendenden, sluiten we bij alle deelnemers aan op zijn beginsituatie. Vanuit dit respect en die veiligheid leren pedagogisch medewerkers met net zoveel plezier als de baby die zich begrepen en veilig voelt.

De trainingsleiders hebben de vierjarige opleiding tot Pikler® Pedagoog afgerond. Deze opleiding is gecertificeerd door het 'Pikler® Verband Europa' en wordt sinds 2011 ook in Nederland gegeven.

DOEL EN OPBOUW VAN DE TRAINING:

In de training ontwikkelen pedagogisch medewerkers nieuwe kennis, vaardigheden en houding die zij kunnen inzetten om baby's een veilige en optimale ontwikkelingsomgeving te bieden.

Er wordt gewerkt vanuit het kindbeeld van Pikler waarin de baby competent is. In dit kindbeeld wordt de baby gezien als een volwaardig mens, die een natuurlijke, aangeboren drang tot ontwikkelen heeft, nieuwsgierig is, het vermogen heeft om contact te leggen en zich te hechten en graag en veel beweegt.

Alle ontwikkelingsgebieden, de cognitieve, taal-, fijne en grove motorische, zintuiglijke en de sociaal-emotionele ontwikkeling komen in ieder thema van de training aan bod.

¹ *Lasst mir Zeit, Die selbstständige Bewegungsentwicklung des Kindes bis zum freien Gehen 2001, Muenchen, Pflaum, ISBN 3-79005-0842-X*

De ontwikkelingstabel van Dr. Judit Falk, kinderarts in het Pikler Instituut, wordt hierbij gebruikt. Deze tabel laat zien hoe de groei en ontwikkeling van kinderen verloopt op het gebied van bewegingsontwikkeling, gedrag tijdens de verzorging, taalontwikkeling en zindelijkheid. Zie: <http://pikler.nl/pdf/ontwikkelingstabel.pdf>

WERKVORMEN

In elke trainingsbijeenkomst worden verschillende werkvormen ingezet:

Er is steeds een theoretische verdieping en er worden filmbeelden geanalyseerd uit het Pikler Instituut.

Daarnaast zijn er zelf-ervaringsoefeningen.

Het kindbeeld van Pikler® klinkt zo voor de hand liggend, toch is een zekere mate van zelfreflectie nodig om het wezenlijke van de visie te kunnen begrijpen en eigen te maken. De zelf-ervaringsoefeningen hebben een grote impact op de deelnemer waardoor de theorie gemakkelijker naar de praktijk omgezet kan worden en beter beklijft.

De training is opgebouwd uit verschillende onderwerpen die aansluiten bij de vaardigheden van pedagogisch medewerkers: de competente baby, spelen en spelmaterialen, zelfstandige bewegingsontwikkeling, betekenisvolle verzorging op de commode en bij het eten en drinken.

Er wordt gewerkt met een cursusmap. Deze bevat:

- Hand-outs per onderwerp
- Losse artikelen over de verschillende thema's
- Overzicht met passend speelmateriaal
- Handleidingen over verzorging
- Tabellen over bewegingsontwikkeling, grove en fijne motoriek

Naast de trainingsbijeenkomsten wordt door de trainingsleider twee maal op de werkvloer gecoacht, waarbij specifiek aandacht is voor de behandelde thema's en de zorg voor de pedagogisch medewerker zelf in het ergonomisch werken volgens de Pikler®visie.

De eerste coaching is na de 3e groepsbijeenkomst en de tweede na de 6^e. De deelnemer formuleert zijn eigen coachingsvraag op basis van de kennis en inzichten uit de groepsbijeenkomsten. Het doel van de coaching is om de deelnemer te ondersteunen in het omzetten van het geleerde naar de praktijk.

De deelnemer is van het tijdstip en de bedoeling op de hoogte gebracht door de leidinggevende. De trainer benoemt de nieuwe vaardigheden die zij waarneemt. Zij stelt vragen over de handswijze van de deelnemer en geeft aanwijzingen om kennis, vaardigheden en houding verder te ontwikkelen in de praktijk. De leidinggevende is tijdens de coaching, indien mogelijk, als waarnemer op de achtergrond aanwezig.

Het zich eigen maken van de Pikler visie is niet in één training te leren, het is een ontwikkelingsproces.

Na deze training is het mogelijk om jaarlijks een 'opfrustraining/verdiepingstraining' te volgen.

Mogelijke verdiepingsonderwerpen zijn:

- Omgaan met huilen
- Wanneer op het kinderdagverblijf
- Dagritme en overgangsmomenten
- Omgaan met conflicten tussen kinderen
- Eigen ingebrachte vragen of thema's van de opdrachtgever

INHOUD VAN DE TRAINING

1. DE COMPETENTE BABY

Het brein en zijn ongekende mogelijkheden

Leerdoelen

- Kennis** de deelnemer krijgt inzicht in de vele en gevarieerde competenties van de baby in relatie tot de ontwikkeling van het babybrein.
De deelnemer krijgt antwoord op de volgende vragen:
Wat zijn de voorwaarden waaronder een kind zich kan hechten? Welke invloed heeft stress op het brein? Hoe ziet het brein van de baby er bij de geboorte uit en wat verandert er in het eerste levensjaar? Wat is de invloed van genen en wat is de invloed van de omgeving?
- Vaardigheden** de deelnemer herkent de competenties van een baby en de relatie tot breinontwikkeling, is alert op zijn initiatieven en ziet de eigenheid van iedere baby.
De deelnemer krijgt begrip voor wat er nodig is, om de omgeving van de baby sociaal-emotioneel zo veilig mogelijk maken.
- Houding** de deelnemer benadert de baby als een volwaardig mens en is bereid hem professioneel te begeleiden in zijn ontwikkeling.

2. SPELEN EN SPELMATERIALEN

Eigen spelideeën leiden tot ontwikkeling van executieve functies

Leerdoelen

- Kennis** de deelnemer krijgt kennis over de ontwikkeling van spelen, leren en sociale interacties tussen kinderen. De deelnemer leert hoe de fysieke omgeving en open spelmaterialen verdieping en concentratie in het spel mogelijk maken.
De deelnemer krijgt antwoord op de volgende vragen:
Welk spelmateriaal is passend bij de ontwikkelingsfase van de baby? Hoe bied je spelmateriaal aan en waarom? Wat is je rol als pedagogisch medewerker in het spel van het kind en de interacties tussen kinderen? Waarom zijn eigen initiatief en eigen activiteit van de baby belangrijk in de ontwikkeling? Welke invloed heeft stress op het brein en mede daardoor op het spel?
- Vaardigheden** de deelnemer kan een passende voorbereide speelomgeving creëren. De deelnemer kan een baby op weg helpen in zijn spel. De deelnemer kan interacties tussen kinderen verwoorden en begeleiden. De deelnemer kan de spelontwikkeling verwoorden naar de ouders.
- Houding** een observerende houding die leidt tot vervullen van de ontwikkelingsbehoeften van de baby.

3. ZELFSTANDIGE BEWEGINGSONTWIKKELING

Van horizontaal naar verticaal, het ontwikkelen van balans, klimobjecten

Leerdoelen

- Kennis** de deelnemer krijgt inzicht in de grove motorische ontwikkeling: hoe de baby vanuit rugligging, zelfstandig, via verschillende overgangsposities, gaat rollen, kruipen, zitten, staan en lopen. De deelnemer krijgt antwoord op de volgende vragen: Hoe maakt de fysieke groei deze ontwikkeling mogelijk? Welke materialen kan de pedagogisch medewerker inzetten om tegemoet te komen aan de bewegingsbehoefte van de baby? Hoe belangrijk is bewegen voor het brein?
- Vaardigheden** de deelnemer schept de voorwaarden om een zelfstandige bewegingsontwikkeling mogelijk te maken. Zij biedt tijd en ruimte aan de baby en creëert een veilige, ontwikkelingsgerichte, uitdagende omgeving. De deelnemer kan nieuwe ontwikkelingsstappen verwoorden naar de ouders.
- Houding** de deelnemer heeft vertrouwen in de competentie van de baby en handelt vanuit een observerende, empathische houding.

4. COACHING OP DE WERKVLOER

5. BETEKENISVOLLE VERZORGING OP EN ROND DE COMMUNE

Communicatie en samenwerking

Leerdoelen

- Kennis** de deelnemer krijgt inzicht in het belang van interactie tijdens verzorgingsmomenten. De deelnemer krijgt antwoord op de volgende vragen: welke relatie er is met de verschillende ontwikkelingsgebieden: de cognitieve, taal-, fijne en grove motorische, zintuiglijke, de sociaal-emotionele ontwikkeling en de hersenontwikkeling. Wat zijn de voorwaarden waaronder een kind zich kan hechten?
- Vaardigheden** de deelnemer is tijdens de verzorging in contact met de baby waarbij ze verwoordt wat ze doet en samenwerking mogelijk maakt door in te gaan op de initiatieven van de baby. De deelnemer kan stress op de groep vermijden of minimaliseren en is in staat om een ritme van verzorgen, slapen en spelen te organiseren voor ieder kind. De deelnemer kan op een ergonomisch verantwoorde manier 0- jarigen respectvol tillen en verzorgen. De deelnemer kan de initiatieven van de baby tijdens de verzorging verwoorden naar de ouders.
- Houding** de deelnemer is sensitief- responsief afgestemd op het tempo en eigenheid van de baby.

6. BETEKENISVOLLE VERZORGING BIJ ETEN EN DRINKEN

Positieve ervaringen tijdens eten en drinken zijn van invloed op de rest van het leven

Leerdoelen

- Kennis** de deelnemer maakt kennis met het socialisatieproces van de baby op weg naar het zelfstandig leren eten. De deelnemer wordt zich bewust van de vele vaardigheden die het kind leert tijdens dit proces zoals: zuigen, drinken, slikken, bijten, kauwen en de overgang naar vast voedsel, verschillende smaken leren kennen en waarderen en om leren gaan met diverse technieken als fles, beker en lepel. Hoe kan de volwassene zich afstemmen op de behoeftes van ieder kind en het zelfstandig eten begeleiden? Tot wanneer wordt een baby individueel gevoed en wanneer wordt eten een sociale gebeurtenis met anderen?
- Vaardigheden** De deelnemer heeft een actieve rol om het zelfstandig leren eten van baby's te begeleiden. De deelnemer kan een passend dagritme creëren van eten en drinken.
De deelnemer kan op een ergonomisch verantwoorde manier 0- jarigen respectvol tillen en begeleiden bij het eten.
- Houding** Gevoed worden is een basisbehoefte. Of dit prettig is hangt af van het samenspel tussen baby en volwassene. De deelnemer heeft tijdens het eten de regie en is tegelijkertijd afgestemd op de behoefte van ieder individueel kind.

7. COACHING OP DE WERKVLOER

VOORWAARDEN

De training is bedoeld voor pedagogisch medewerkers die werken in groepen met kinderen van 0 tot 1 jaar, van 0 tot 2 en van 0 tot 4 jaar.

De training wordt 'in company' gegeven.

Over de mogelijkheden voor kleinschalige kinderopvangorganisaties en gastouders om deel te nemen aan de training kunt u contact opnemen via contact@pikler.nl (in verband met de praktische organisatie van de coaching).

Voorwaarde voor een goede inbedding is de deelname van de locatiemanager/pedagogisch begeleider van het kinderdagverblijf of de kinderopvangorganisatie.

Het maximaal aantal deelnemers is 12.

De studiebelasting is per onderwerp: 3 uur training per bijeenkomst, twee keer anderhalf uur coaching- on- the-job, per bijeenkomst 1 uur huiswerk.

In totaal is de studiebelasting 22 uur.

CERTIFICERING

Deelname aan de bijeenkomsten wordt geregistreerd op een presentielijst.

De deelnemer die alle bijeenkomsten bijwoont en tweemaal gecoacht is op de groep, ontvangt aan het einde van de training het certificaat 'Pikler® Training voor pedagogisch medewerkers in de kinderopvang'.

FINANCIEN

De prijs voor een 'in company' training is met ingang van januari 2018 als volgt opgebouwd:

5 trainingsdagen van 3 uur voor 12 deelnemers	€ 3.500,00
coaching 2 x 1,5 uur per stamgroep à €340,00	€ 1020,00
lesmap à € 27,50	€ 330,00

TOTAAL op basis van 3 kindgroepen €4850,00*

*De prijzen zijn incl. reiskosten en excl. BTW of vrij van BTW voor trainers met een CRKBO vermelding.

VOORWAARDEN

Bij een cursus 'in company' draagt de opdrachtgever zorg voor een geschikte ruimte, een beamer, flipover, koffie/thee.

Voor elke opdracht krijgt de opdrachtgever een offerte die ter ondertekening in tweevoud wordt aangeboden. Daarin staat vermeld: gegevens opdrachtgever, inhoud van het aanbod, ter beschikking stellen van ruimte en apparatuur, data, locatie van uitvoering, gespecificeerde prijs, leverings- en annuleringsvoorwaarden, privacyreglement en betalingstermijn.